Súd:	Okresný súd Košice I
Spisová značka:	13C/34/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7113203266
Dátum vydania rozhodnutia:	03. 11. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Blažena Szpyrcová
ECLI:	ECLI:SK:OSKE1:2016:7113203266.10

Rozhodnutie

Okresný súd Košice I sudkyňou JUDr. Blaženou Szpyrcovou v právnom spore žalobcov: X. Y., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom J., 2. V., nar. X.X.XXXX, trvale bytom J., 3. H., nar. X.XX.XXXX, trvale bytom J. zastúpená zákonným zástupcom žalobcom v 1. rade, všetci žalobcovia právne zastúpení Advokátska kancelária Hovan, Hospudka s. r. o. so sídlom M. Gorkého 8, Spišská Nová Ves proti žalovaným: 1. A., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom F. zastúpený JUDr. Jozefom Levkušom advokátom so sídlom Štúrova 20 Košice, 2. Generali Slovensko poisťovňa a. s. so sídlom Lamačská cesta 3/A, Bratislava, IČO: 35709332 zastúpený MST partners s. r. o. Advokátska kancelária so sídlom Laurinská 3 Bratislava v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaní v 1. a v 2. rade sú p o v i n n í zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi v 1. rade sumu 20 000 Eur s 8,75 % ročným úrokom z omeškania od 8.3.2013 do zaplatenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalovaní v 1. a v 2. rade sú p o v i n n í zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi v 2. rade sumu 25 000 Eur s 8,75 % ročným úrokom z omeškania od 8.3.2013 do zaplatenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Žalovaní v 1. a v 2. rade sú p o v i n n í zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni v 3. rade sumu 25 000 Eur s 8,75 % ročným úrokom z omeškania od 8.3.2013 do zaplatenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

IV. V prevyšujúcej časti žalobu žalobcov v 1. až v 3. rade z a m i e t a .

V. P r i z n á v a žalobcom v 1., v 2. a v 3. rade každému z nich právo na náhradu trov konania voči žalovaným v 1. a v 2. rade vo výške 100 %.

VI. Žalovaní v 1. a v 2. rade sú p o v i n n í zaplatiť na účet Okresného súdu Košice I spoločne a nerozdielne súdny poplatok v sume 3 366 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa svojou žalobou doručenou súdu dňa 11.2.2013 domáhali, aby súd zaviazal žalovaných v 1. a v 2. rade k povinnosti zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 30 000 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 30 000 Eur odo dňa doručenia žaloby do zaplatenia, žalobcovi v 2. rade sumu 40 000 Eur s 8,75 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 40 000 Eur odo dňa doručenia žaloby do zaplatenia, žalobkyni v 3. rade sumu 40 000 Eur spolu s 8,75 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 40 000 Eur odo dňa doručenia žaloby do zaplatenia a zároveň žiadali žalobcovia v 1. až v 3. rade priznať náhradu trov konania voči žalovaným v 1. a v 2. rade.

2. Svoju žalobu odôvodnili tým, že dňa 4.10.2011 v čase okolo 14:20 hod. na štátnej ceste 11/546 v kilometri 39,735 v smere od obce Prakovce do mesta Gelnica viedol osobné motorové vozidlo značky Peugeot 407, evidenčné číslo vozidla F. žalovaný v 1. rade, pričom pri prechádzaní ľavotočivej zákruty prešiel so svojím vozidlom do protismernej časti vozovky cez pozdĺžnu súvislú čiaru, kde čelne narazil do protiidúceho osobného motorového vozidla značky Škoda Felícia, evidenčné číslo vozidla D., ktoré riadila L.T., ktorá utrpela šok po úraze a krvácaní pri mnohopočetných poraneniach krku, trupu a končatín, rezné rany v strednej časti čelovej v oblasti hlavy, ložiskové pomliaždenie mäkkých lebečných pokrývok v ľavej čelovej oblasti výrazné nedokrvenie vnútorných orgánov a iné závažné porušenia, ktorým podľahla.

3. Žalovaný v 1. rade zavinil smrť L. nakoľko porušil dôležitú povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 9 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a porušil i vodorovnú zákazovú značku „Vla“ súvislú pozdĺžnu čiaru, kde vodič je povinný jazdiť vpravo od tejto značky a cez túto značku je zakázané prechádzať, čím jeho porušením a teda bezdôvodným prejdením do protismernej časti vozovky spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej bola spôsobená smrť.

4. Žalovaný v 1. rade mal v čase usmrtenia L. riadne a platne uzatvorené zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla so žalovaným v 2. rade - Generali Slovensko poisťovňa a. s.

5. Žalobca v 1. rade je manžel usmrtenej L. a žalobcovia v 2. a v 3. rade sú deti usmrtenej L..

6. Zavinenie žalovaného v 1. rade na usmrtení L. je preukázané trestným konaním a jeho odsúdením za spáchanie prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona s použitím § 138 písm. m) trestného zákona. Udalosť, ktorú svojím ľahkovážnym bezohľadným nezodpovedným a neoprávneným konaním žalovaný v 1. rade spôsobil a na ktorej vzniku L. nemala žiaden podiel, zasiahla do životov žalobcov v 1. až v 3. rade nezvratným spôsobom. Nečakaným, šokujúcim a neprirodzeným úmrtím L. matky a manželky došlo k drastickému zásahu do rodinného života rodiny Y., k jeho celkovému rozvratu a k doživotnému zásahu do emocionálnej sféry žalobcov v 1. až v 3. rade.

7. Žalobca v 1. rade uzatvoril manželstvo s L. X.XX.XXXX, z ktorého sa narodili deti V. a L.. L. bola príkladná mama a manželka. Žalobca v 1. rade znáša stratu manželky, osoby s ktorou si plánovali spoločný život s nesmiernym zármutkom a len povinnosť starať sa o ich deti mu dáva silu prekonať tento nečakaný a bolestný zásah do doterajšieho života. Stratou manželky musel prispôsobiť svoj pracovný režim, aby sa tak dokázal postarať o obe deti. Zároveň mu s týmto pomáha aj jeho matka, ktorej sily a schopnosti vzhľadom k jej veku 64 rokov nedovoľujú plnohodnotne nahradiť matku jej vnúčatám. Horšie je to však s deťmi, ktorých strata mamy zasiahla omnoho viac. Syn V. v čase podania žaloby navštevoval Gymnázium v Gelnici a ako taký bol viac naviazaný matku. Jej úmrtím došlo k zhoršeniu jeho prežívania a následne taktiež k zhoršeniu jeho doterajšieho prospechu v škole. Dcéra L. navštevovala v čase podania žaloby 8. ročník základnej školy, trpí celiakiou, musí dodržiavať bezlepkovú diétu, nestravuje sa tak v škole, ale doma, pričom starostlivosť o jej stravovanie a diétu zabezpečovala práve mama.

8. Činom žalovaného v 1. rade došlo k šokujúcemu úmrtiu manželky a matky, k závažnému zásahu do práv a na ochranu osobností žalobcov v 1., v 2. a v 3. rade spočívajúceho v obmedzení ich súkromného a rodinného života. Život žalobcov sa už nikdy nedostane do predošlých koľají. Už samotný bežný život žalobcov je poznačený a žiaľ nad stratou manželky a mamy sa znásobuje hlavne počas sviatkov, či už vianočných alebo jednotlivých členov rodiny, kedy tieto prestali byť pre žalobcov sviatkami radosti, pokoja a bezstarostností. Strata manželky a mamy je nereparovateľná. Manželovi nikto nikdy nenahradí chvíle s manželkou, prežívanie radosti z detí, z ich úspechov, spoločný čas strávený s možnými budúcimi vnúčatami. Vo vzťahu k deťom je táto strata drastickejšia a túto nie je možné opísať slovami. Mama bola a je nezastupiteľnou osobou v živote každého človeka od jeho narodenia až po jeho smrť. Deťom tak bola násilným spôsobom odňatá možnosť prežiť bezstarostný zvyšok svojho detstva a možnosť prežívať všetky budúce radosti, ale aj starosti svojho školského, študentského a neskôr rodinného života s nenahraditeľnou osobou ich života.

9. Žalobcovia v 1. až v 3. rade svoj nárok opierali o ustanovenia § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti a priznaní nemajetkovej ujmy. Nakoľko usmrtením L. došlo k takému zásahu do života a súkromia žalobcov v 1., v 2. až v 3. rade, že následky tohto zásahu nie je možné odstrániť mali

žalobcovia za to, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1 OZ nemôže byť na mieste. Spôsobením nemajetkovej ujmy žalobcom v 1. až v 3. rade došlo k nereparovateľnému zásahu do ich životov, ktorý možno aspoň sčasti zmierniť priznaním náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

10. Žalobcovia v 1. až v 3. rade si uplatňovali náhradu nemajetkovej ujmy aj voči žalovanému v 2. rade a to spoločnosti Generali Slovensko poisťovňa a. s. Bratislava s poukazom na použitie eurokonformného výkladu pojmov náhrada škody, škoda na zdraví, ustanovení § 4 ods. 1, § 4 ods. 2, § 4 ods. 4 a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel a preto sa podľa žalobcov v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody ako poškodeným, za ktorú možno priznať náhradu (zadosťučinenie) peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zákona č. 381/2001 Z. z.

11. Žalovaný v 1. rade vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 21.3.2013 nepopieral, že bol právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves č. XT XXX/XXXX zo dňa 11.6.2012 na tom skutkovom základe, že dňa 4.10.2012 na štátnej ceste v smere od obce Prakovce do mesta Gelnica viedol svoje osobné motorové vozidlo, pričom pri prechádzaní ľavotočivej zákruty prešiel do protismeru, kde čelne narazil do osobného motorového vozidla značky Škoda Felicia, ktoré riadila L. následkom čoho utrpela mnohopočetné poranenia, ktorým podľahla. Žalovaný v 1. rade mal v čase nehody riadne a platne uzavreté zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla so žalovaným v 2. rade.

12. Žalovaný v 1. rade teda nepopieral svoju zodpovednosť, ktorá mu vyplýva z ustanovenia § 11 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka, avšak tvrdil, že požadované nemajetkové ujmy sú nad rámec jeho finančných schopností a možností.

13. Žalovaný v 1. rade poukázal na to, že spolu s manželkou a dcérou žijú v spoločnej domácnosti, užívajú družstevný byt, kde mesačne platí v rámci SIPO 392,56 Eur. Jeho maloletá dcéra Y. je študentkou 3. ročníka Gymnázia na ulici Poštová 9 v Košiciach. Mesačne uhrádza sumu asi 71,11 Eur a to za poistenie manželky a dcéry a poplatky za telefón, internet a televíziu. Je zamestnancom spoločnosti SGS Slovakia spol. s. r. o. a jeho priemerná čistá mesačná mzda je vo výške 1 258,19 Eur. Preto žalovaný v 1. rade pri výške nemajetkovej ujmy priznanej žalobcov žiadal, aby súd zohľadnil jeho správanie sa a jeho finančnú situáciu.

14. Žalovaný v 2. rade vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 19.3.2013 žiadal žalobu vo vzťahu k nemu v plnom rozsahu zamietnuť a priznať mu náhradu trov konania.

15. Žalovaný v 2. rade poukázal na to, že podľa neho v predmetnom konaní nie je pasívne legitimovaný a že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je predmetom poistného krytia v zmysle § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších právnych predpisov. Toto svoje tvrdenie odôvodnil tým, že povinnosť poskytnúť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch po splnení zákonom stanovených podmienok a predpokladov má výhradne osoba, ktorá do osobnostných práv žalobcov zasiahla. Zo žiadneho ustanovenia zákona o povinnom zmluvnom poistení nevyplýva povinnosť poisťovne nahradiť okrem škôd, ktoré vyplývajú z rozsahu poistenia v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení, aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv poškodenej osoby. Primerané zadosťučinenie je inštitút výsostne osobnej povahy a to nielen na strane poškodenej osoby, ale rovnako aj na strane narušiteľa osobnostných práv. Na iné fyzické alebo právnické osoby môžu práva alebo povinnosti z osobnostných práv prejsť iba v zákonom ustanovených prípadoch.

16. Žalovaný v 2. rade ďalej uviedol, že na ustálenie otázky jeho pasívnej legitimácie ako poisťovne v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv žalobcov je nevyhnutné zodpovedanie otázky čo sa rozumie pod pojmom škoda v zmysle § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení. Žalovaný v 2. rade má za to, že pri riešení tejto otázky je nevyhnutné

dôsledne rozlišovať medzi ujmou a škodou. Ujmou sa vo všeobecnosti rozumie akákoľvek strata, ktorá môže nastať v majetkovej alebo nemajetkovej sfére poškodeného, zatiaľ čo majetková ujma je vyjadriteľná v peniazoch, nemajetková ujma je akákoľvek ujma v osobnej sfére poškodeného a jej náprava nesleduje cieľ poskytnúť poškodenému náhradu peňažného ekvivalentu, ale poskytnúť určitú formu spravodlivého zmiernenia. Škodou sa na rozdiel od ujmy podľa výkladu právnej teórie aj súdnej praxe rozumie výhradne majetková ujma, ktorú je možné objektívne vyčísliť v peniazoch. Na základe toho je potrebné aj dôsledné rozlíšenie medzi náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka a medzi náhradou škody v zmysle § 415 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka alebo § 788 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka alebo v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení. Skutočnosť, že zákon o povinnom zmluvnom poistení mal pod pojmom škoda na mysli výhradne škodu ako majetkovú ujmu vyčísliteľnú v peniazoch vyplýva tak z gramatického, aj z teleologického výkladu tohto zákona. Podľa názoru žalovaného v 2. rade nemožno pojem škoda podľa § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení vykladať extenzívne a subsumovať pod neho aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv žalobcov. V zmysle týchto tvrdení podľa žalovaného v 2. rade nemajetková ujma nie je predmetom poistného krytia.

17. Žalovaný v 2. rade tvrdil, že podľa súčasnej platnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škody, t. j. podľa ustanovení § 11 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka.

18. Žalovaný v 2. rade ďalej poukázal na znenie článku 1 bod 1 druhej smernice Rady zo dňa 30.12.1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len Smernica 84/5/EHS), v zmysle ktorého poistenie uvedené v článku 3 ods. 1 Smernice 72/166/EHS povinne pokrýva škodu na majetku ako aj ujmy na zdraví. V zmysle tejto smernice nespadá pod povinné poistné krytie škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla ani náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch pozostalých blízkych osôb po obetí dopravnej nehody, pretože zahŕňa iba škodu na majetku ako aj ujmy na zdraví.

19. Žalovaný v 2. rade tiež poukázal na smernicu Rady zo dňa 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti (ďalej len Smernica 72/166/EHS). V zmysle článku 1 ods. 1 tejto smernice prijme každý členský štát v súlade s článkom 4 všetky primerané opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením. V zmysle článku 1 ods. 2 citovanej smernice sa poškodeným rozumie akákoľvek osoba oprávnená na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Všetky tieto uvedené smernice boli do právneho poriadku Slovenskej republiky po vstupe SR do Európskej únie prevzaté zákonom č. 110/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žiadne ustanovenie novely zákona č. 110/2007 však nemodifikovalo rozsah poistného plnenia v zmysle ustanovenia § 4 zákona o povinnom zmluvnom poistení, nakoľko tento rozsah plne zodpovedal článku 1 bod 1 Smernice 84/5/EHS, keď pokrýval škody na majetku ako aj ujmy na zdraví. Pokiaľ by aj z citovaných smerníc vyplývala povinnosť Slovenskej republiky prevziať do svojho právneho poriadku pravidlo o zahrnutí náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch osôb pozostalých po obeti dopravnej nehody do rozsahu poistného krytia povinného zmluvného poistenia, prípadný nedostatok takej transpozície nemôže pôsobiť v neprospech fyzickej alebo právnickej osoby spoliehajúcej sa na záväznosť platných a účinných noriem vnútroštátneho právneho poriadku. Smernica je totiž právny nástroj európskych spoločenstiev, ktorý apriori nedisponuje vlastnosťou priameho účinku, čiže norma obsiahnutá v smernici štandardne potrebuje pre svoju aplikáciu prenos do právneho poriadku členského štátu. Vplyvom Smernice teda nie je unifikácia právnych poriadkov, ale len vytvorenie platformy pre existenciu pravidiel spoločných pre všetky členské štáty, ktoré uľahčia fungovanie vnútorného trhu.

20. Žalobcovia v 1., v 2. a v 3. rade k uvedeným vyjadreniam žalovaného v 2. rade sa písomne vyjadrili dňa 24.1.2014, v ktorom uviedli, že podľa žalobcov náhrada nemajetkovej ujmy je súčasťou poistného krytia poskytnutého žalovaným v 2. rade žalovanému v 1. rade z čoho vyplýva, že podmienka vzniku nárokov žalobcov v 1. až v 3. rade na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanému v 2. rade je splnená, z čoho následne vyplýva a je nepochybné, že žalovaný v 2. rade je pasívne legitimovaný v danej právnej veci.

21. Žalobcovia poukázali na to, že pri interpretácii zákona o povinnom zmluvnom poistení vo vzťahu k otázke či náhrada nemajetkovej ujmy je predmetom poistného krytia je osobitne významnou skutočnosťou, že samotný zákon je dôsledkom implementácie Smernice rady 72/166/EHS z 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti (tzv. prvá smernica); Smernice rady 84/5/EHS z 30.12.1985 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (tzv. druhá smernica) a Smernice rady 90/232/EHS zo dňa 14.5.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (tzv. tretia smernica).

22. Článok 1 bod 2 prvej Smernice pritom v rámci výkladu pojmov stanovuje, že termín „poškodený“ znamená akúkoľvek osobu oprávnenú na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidla.

23. Článok 3 ods. 1 prvej Smernice uvádza, že každý členský štát príjme všetky primerané opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením.

24. Podľa článku 1 ods. 1 druhej Smernice poistenie uvedené v článku 3 ods. 1 prvej smernice povinne pokrýva škodu na majetku ako aj ujmy na zdraví.

25. Žalobcovia ďalej poukázali na to, že koncom októbra 2013 vyhlásil Súdny dvor Európskej únie dva prelomové rozsudky s bezprostredným dopadom na právne prostredie Slovenskej republiky. Jedným z týchto rozsudkom, na ktorý žalobcovia poukázali bol rozsudok o slovenskej prejudicionálnej otázky vo veci P.
26. Ťažiskovou otázkou v konaní pred Súdnym dvorom EÚ bola povinnosť poisťovateľa poskytujúceho služby povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uspokojiť z tohto poistenia aj osobnostné nároky pozostalých obetí smrteľných dopravných nehôd, ktoré boli uplatnené na základe § 11 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Súdny dvor Európskej únie uviedol, že pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poistného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú traumu. V dôsledku toho medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s prvou, druhou a treťou Smernicou patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (..

27. Vzhľadom na tieto skutočnosti rozhodol Súdny dvor Európskej únie nasledovne: „Článok 3 ods. 1 Smernice rady 72/166/EHS z 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej Smernice rady 84/5/EHS z 30.12.1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a rady 2005/14/ES z 11.5.2005 a článok 1 prvý odsek tretej Smernice rady 90/232/EHS zo 14.5.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obeti usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej“. Preto je nepochybné, že týmto rozsudkom bolo potvrdené, že z ustanovení zákona o povinnom zmluvnom poistení, z ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) vyplýva povinnosť poisťovne žalovaného v 2. rade nahradiť aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv poškodených osôb, t. j. pozostalým po obetí dopravnej nehody teda žalobcom v 1. až v 3. rade.

28. Súd vo veci vykonal dokazovanie a zistil tento skutkový stav:

29. Z rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. XT XXX/XXXX-XXX zo dňa 11.6.2012 bolo súdu preukázané, že súd týmto rozsudkom rozhodol, že obvinený A. (žalovaný v 1. rade) je vinný,

že dňa 4.10.2011 v čase okolo 14:20 hod. na štátnej ceste 11/546, v kilometri 39,735 v smere od obce Prakovce do mesta Gelnica, viedol osobné motorové vozidlo značky Peugeot 407, evidenčné číslo F., pričom pri prechádzaní ľavotočivej zákruty prešiel s vozidlom do protismernej časti vozovky cez pozdĺžnu vodorovnú súvislú čiaru „Vla“, kde čelne narazil do protiidúceho osobného motorového vozidla značky Škoda Felícia, evidenčné číslo D., ktoré riadila L. ktorá utrpela šok po úraze a krvácaní pri mnohopočetných poraneniach krku, trupu a končatín, rezné rany v strednej časti čelovej v oblasti hlavy, na hornej a dolnej pere vľavo, tržnozmliaždenú ranu v čelovej oblasti v strede, priečnu zlomeninu pravej ramennej kosti s krvnou podliatinou, krvné podliatiny pod ľavým rebrovým oblúkom vpredu obojstranne v slabinovej oblasti, kožné odreniny na vnútornej ploche pravého predlaktia, na chrbte ľavej ruky, na predo vonkajšej ploche ľavého stehna, v oblasti pravého a ľavého kolena, trieštivú zlomeninu pravého kolena, ložiskové pomliaždenie mäkkých lebečných pokrývok v ľavej čelovej oblasti, zlomeninu tele V. a VI. krčného stavca s pomliaždením priľahlej miechy, sériovú zlomeninu III. - VI. rebra v pravej stredokľúčnej až prednej pazuchovej čiare s potrhaním pohrudnice, mnohopočetné pomliaždenia pravých pľúc s potrhaním popľúcnice, rozsiahle povrchové a centrálne trhliny pečene, nalomenie pravého krížovobedrového spojenia, zakrvácanie do pravej a ľavej pohrudnicovej dutiny, zakrvácanie do brušnej dutiny a výrazné nedokrvenie vnútorných orgánov, ktorým podľahla, poškodená B. utrpela pomliaždenie hrudnej steny vľavo s odreninou, sériovú zlomeniu III. - VII. rebra vľavo s posunutím úlomkov a s nakrvácaním do pravej a ľavej pohrudnicovej dutiny, pomliaždenia oboch strán pľúc, vykĺbenie môstikov-rebrového kĺbu I. rebra vľavo, pomliaždenie brušnej steny s krvnou podliatinou, pomliaždenie pravého pleca, vykĺbenie ľavého bedrového kĺbu s výlomkom okraja panvičky panvovej kosti, zlomeninu hlavice ľavej stehennej kosti bez posunutia úlomkov a odreninu na ľavom predkolení s dobou liečenia a práceneschopnosti podľa znaleckého posudku v trvaní 224 dní, poškodená Andrea Liptáková utrpela pomliaždenie hrudnej steny vľavo s odreninou, sériovú zlomeninu III. - VIII. rebra vľavo s posunutím úlomkov, pomliaždenie prvých pľúc s následným prienikom vzduchu do pohrudnicovej dutiny a so vznikom dychovej nedostatočnosti, pomliaždenie brušnej steny s odreninou a krvnou podliatinu, pomliaždenie oboch predkolení a podvrtnutie krčnej chrbtice s dobou liečenia a práceneschopnosti podľa znaleckého posudku v trvaní 103 dní, poškodená Ivana Bodnárová utrpela trieštivú zlomeninu tela stehnovej kosti vľavo s posunutím úlomkov, zlomeninu krídla bedrovej kosti vľavo bez posunutia úlomkov, tržno-pomliaždenú ranu na ľavom kolene, pomliaždenie oboch predkolení s odreninami, pomliaždenie na oboch chrbtoch nôh s odreninami, pomliaždenie a odreninu na čele, nose, otras mozgu ľahkého stupňa, pomliaždenie prednej steny hrudníka a zlomeninu X. rebra vľavo s dobou liečenia a práceneschopnosti podľa znaleckého posudku v trvaní 168 dní, poškodená Mariana Englenderová utrpela zlomeninu tela stehnovej kosti vpravo s posunutím úlomkov, zlomeninu oboch kostí pravého predlaktia s posunutím úlomkov, pomliaždenie ľavého predlaktia s krvnou podliatinou, tržnopomliaždenú ranu na hlave, na hornej a dolnej pere, hornú suprazygomatickú zlomeniu čeľuste, sagitálnu zlomeninu čeľuste, zlomeniu ložiskového výbežku čeľuste s posunutím úlomkov, zlomeninu uhla sánky vľavo s posunutím úlomkov otvorenú do ústnej dutiny, zlomeninu jarmovo-čeľustného komplexu vľavo s posunutím úlomkov, otras mozgu ľahkého stupňa, pomliaždenie prednej steny hrudníka s krvnou podliatinou na ľavom prsníku, pomliaždenie oboch predkolení, pomliaždenie brucha a odlomenie priečnych výbežkov II. - IV. driekového stavca vľavo, s dobou liečenia a práceneschopnosti podľa znaleckého posudku v trvaní 168 dní, pričom konal v rozpore s § 9 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov a porušil i vodorovnú zákazkovú značku „Vla“ súvislú pozdĺžnu čiaru, kde vodič je povinný jazdiť vpravo od tejto značky a cez túto značku je zakázané prechádzať.

30. Týmto svojím konaním spôsobil žalovaný v 1. rade z nedbanlivosti inému smrť, čin spáchal závažnejším spôsobom a to porušením dôležitej povinnosti podľa zákona inému z nedbanlivosti spôsobil ťažkú ujmu na zdraví a uvedený čin spáchal závažnejším spôsobom konania - porušením právnej povinnosti, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 2 písm. a) trestného zákona s použitím § 138 písm. m) trestného zákona a prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) trestného zákona s použitím § 138 písm. h) trestného zákona a za to bol aj právoplatne odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 3 rokov, ktorým mu bol podmienečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 54 mesiacov. Žalobcu v 1. rade odkázal so svojím nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie.

31. Z poistnej zmluvy uzavretej medzi žalovaným v 1. rade ako poisteným a žalovaným v 2. rade ako poistiteľom zo dňa 20.4.2011 súd zistil, že žalovaný v 1. rade mal povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla poistené u žalovaného v 2. rade. Poistené bolo jeho vozidlo značky Peugeot 407, evidenčné číslo vozidla F.. Poistenie bolo dohodnuté

na dobu neurčitú so začiatkom poistenia od 25.6.2011. Súčasťou tejto poistnej zmluvy boli Všeobecné poistné podmienky pre povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla PZP 10 ,vydané žalovaným v 2.rade s účinnosťou od 1.10.2010.

32. Podľa článku IV bod 1 týchto VPP limit poistného plnenia je najvyššia hranica poistného plnenia poisťovateľa pri jednej škodovej udalosti.

33. Podľa článku IV bod 2 písm. a) predmetných VPP do 31.12.2011 limit poistného plnenia z jednej škodovej udalosti je 2 500 000 Eur za škodu podľa článku 2 bod 2 písm. a) a za náhradu nákladov podľa článku 2 bod 3 bez ohľadu na počet zranených alebo usmrtených pod písmenom b) 500 000 Eur za škodu podľa článku 2 bod 2 písm. b), c) a d) a to bez ohľadu na počet poškodených.

34. Z výpovede žalobcu v 1. rade bolo súdu preukázané, že v čase dopravnej nehody, ktorá sa stala dňa 4.10.2011 a v dôsledku ktorej bola usmrtená jeho manželka pracoval v Českej republike, v meste Olomouc ako hlavný technológ zlievarne, pretože prevádzka v Prakovciach, kde predtým pracoval sa zrušila a on dostal možnosť pracovať v Českej republike. Chodieval na týždňovky, pričom o rodinu sa starala nebohá manželka L.. Jeho príjem v Čechách dosahoval asi X XXX Eur. Po usmrtení manželky sa musel vrátiť do miesta svojho bydliska, začal si hľadať vhodnú prácu, pričom má ukončenú SPŠ hutnícku v Košiciach. Našiel si prácu v Prakovciach, avšak s nižším príjmom ako mal pred dopravnou nehodou. V čase dopravnej nehody, pri ktorej bola usmrtená jeho manželka mala ich spoločná dcéra L. a syn V.. Bývali v 4-izbovom byte v Prakovciach. V súčasnosti býva v rodinnom dome spolu so svojimi deťmi v Jaklovciach, pričom s výchovou a opatrovaním detí mu pomáha jeho matka C.. Žalobkyňa v 3. rade má bezlepkovú diétu od svojich 6 rokov, preto má iný režim stravovania. Ukončila 9. ročník základnej školy a je prijatá na Gymnázium v Gelnici. Ukončila umeleckú školu, venuje sa maľovaniu, fotografovaniu a hre na klavír. V čase dopravnej nehody mala nebohá manželka žalobcu v 1. rade 35 rokov a bola zamestnaná.

35. Z výpovede žalobcu v 2. rade - syna nebohej L. súd zistil, že situácia po usmrtení matky v rodine bola ťažká. Obaja boli so sestrou uzavretí, ťažko sa im rozprávalo, pričom im pomáhala celá rodina. Po dopravnej nehode v domácnosti im pomáha babka, ktorá je im k dispozícii 24 hodín denne. Žalobca v 2. rade poukázal na to, že vzťahy medzi jeho otcom a nebohou matkou boli harmonické, nemali medzi sebou žiadne konflikty.

36. Z výpovede žalovaného v 1. rade súd zistil, že po dopravnej nehode chcel riešiť celú situáciu, preto išiel priamo za žalobcami. Odovzdal žalobcom sumu 1 500 Eur prostredníctvom svojho právneho zástupcu. V rámci trestného konania sa so žalobcami nedohodol na ich odškodnení.

37. V konaní bola vypočutá ako svedkyňa C. - matka žalobcu v 1. rade a stará matka žalobcov v 2. a v 3. rade. Menovaná svedkyňa poukázala na to, že jej syn spolu so svojou manželkou mali usporiadaný rodinný život. Venovali sa športu, chodili spolu na dovolenky, robili aj pracovne spolu v Prakovciach. Nebohá L. ako jej nevesta bola rodinný typ. Viedla obe deti k poriadku, chodila s deťmi do kostola. Nikdy nemali konflikt medzi sebou. Po dopravnej nehode sa jej syn uzavrel do seba, musel sa vrátiť pracovať do Prakoviec, keďže pracoval pred dopravnou nehodou v Českej republike. Menovaná svedkyňa ďalej uviedla, že pomáhala všemožne žalobcom v 1. až v 3. rade, pričom videla, že žalobca v 2. rade mal problémy s učením, nevedel sa sústrediť. Často sa na túto skutočnosť sťažoval, pričom deti po dopravnej nehode sa veľmi naviazali na svojho otca. Ďalej svedkyňa uviedla, že svojmu synovi, teda žalobcovi v 1. rade všemožne pomáha a to najmä zabezpečuje bezlepkovú diétu pre žalobkyňu v 3. rade.

38. Z pracovnej zmluvy predloženej žalobcom v 1. rade zo dňa 26.4.2010 súd zistil, že žalobca v 1. rade pred dopravnou nehodou, pri ktorej zomrela jeho manželka pracoval v Moravských železiarňach v Olomouci ako technológ, metalurg so základnou mesačnou mzdou 29 500 korún českých.

39. Z pracovnej zmluvy predloženej žalobcom v 1. rade zo dňa 1.5.2012 bolo súdu preukázané, že žalobca v 1. rade je zamestnaný v spoločnosti Treva s. r. o. Prakovce ako hlavný technológ, kde mu bola priznaná základná tarifná mzda vo výške X XXX Eur.

40. Z potvrdenia H. predloženej žalobcom v 1. rade bolo súdu preukázané, že žalobkyňa v 3. rade má bezlepkovú diétu v dôsledku diagnózy celiakia.

41. Žalovaný v 2. rade písomne dňa 9.6.2014 doplnil svoje vyjadrenie k žalobe a poukázal na to, že v danom prípade ide o spor medzi fyzickou osobou (žalobcami) a právnickou osobou (žalovaným v 2. rade) teda nie o spor medzi súkromným subjektom na strane jednej a štátnym orgánom na strane druhej. Preto podľa žalobcu platí, že ak prvá, druhá a tretia Smernica, ktoré boli vyššie citované neboli riadne transponované do zákona o povinnom zmluvnom poistení (v oblasti zahrnutia nárokov pozostalých osôb po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch do systému povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel) nezaložil tento nedostatok priamu aplikovateľnosť týchto smerníc na vzťahy medzi žalobcami a žalovaným v 2. rade. To pritom platí aj pokiaľ ide o Smernice, ktoré prvú, druhú a tretiu Smernicu nahradili. S ohľadom na neprípustnosť priamej aplikovateľnosti dotknutých smerníc je zrejmé, že odvodzovanie pasívnej legitimácie žalovaného v 2. rade na ich základe neprichádza do úvahy.

42. Žalovaný v 2. rade v ďalšom svojom písomnom vyjadrení zo dňa 30.9.2014 poukázal na rozhodnutia všeobecných súdov, ktoré boli vydané po rozsudku Súdneho dvora EÚ zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12 a z ktorých rovnako vyplýva, že poisťovne nie sú pasívne legitimované v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd a že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka nie je súčasťou poistného krytia v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení. Žalovaný v 2. rade poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 26.9.2014 spisovej značky XXCo XX/XXXX, rozsudok Okresného súdu v Novom meste nad Váhom spisovej značky XXC XXX/XXXX zo dňa X.X.XXXX, a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spisovej značky XCdo XXX/XXXX zo dňa XX.X.XXXX.

43. Súd zistený skutkový stav po právnej stránke posúdil podľa týchto právnych predpisov:

44. Podľa ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

45. Podľa ustanovenia § 13 ods. 1 citovaného zákona fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

46. Podľa ustanovenia § 13 ods. 2 citovaného zákona pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

47. Podľa ustanovenia § 13 ods. 3 citovaného zákona výšku náhradu podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých porušeniu práva došlo.

48. Podľa ustanovenia § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

49. Podľa ustanovenia § 429 citovaného zákona prevádzateľ zodpovedá ako za škodu spôsobenú na zdraví a veciach, tak za škodu spôsobenú odcudzením alebo stratou vecí, ak stratila fyzická osoba pri poškodení možnosť ich opatrovať.

50. Podľa ustanovenia § 788 ods. 1, 2, 3 a 4 Občianskeho zákonníka poistnou zmluvou sa poistiteľ zaväzuje poskytnúť v dojednanom rozsahu plnenie, ak nastane náhodná udalosť v zmluve bližšie označená a fyzická alebo právnická osoba, ktorá s poistiteľom poistnú zmluvu uzavrela, je povinná platiť poistné. Poistná zmluva obsahuje najmä:
a) výšku poistnej sumy, v prípade poistenia osôb výšku zaručenej poistnej sumy,
b) výšku poistného, jeho splatnosť a či ide o jednorazové poistné alebo bežné poistné,
c) poistnú dobu,
d) údaj o tom, či je dohodnuté, že v prípade poistenia osôb sa bude oprávnená osoba podieľať na výnosoch poisťovateľa a akým spôsobom,
e) práva a povinnosti poisťovateľa, poisteného a toho, kto s poisťovateľom uzaviera poistnú zmluvu,

f) výšku odkupnej hodnoty, ktorú poisťovateľ vyplatí v prípade poistenia osôb pri predčasnom ukončení poistenia. Súčasťou poistnej zmluvy sú Všeobecné poistné podmienky poistiteľa (poistné podmienky), na ktoré sa poistná zmluva odvoláva a ktoré sú k nej pripojené alebo boli pred uzavretím zmluvy tomu, kto s poistiteľom zmluvu uzavrel, oznámené. V poistnej zmluve sa možno od poistných podmienok odchýliť len v prípadoch v nich určených. V iných prípadoch sa možno odchýliť, len pokiaľ je to na prospech poisteného.

51. Podľa ustanovenia § 822 Občianskeho zákonníka z poistenia zodpovednosti za škody má poistený právo, aby v prípade poistnej udalosti poistiteľ za neho nahradil podľa poistných podmienok škodu, za ktorú poistený zodpovedá.

52. Podľa ustanovenia § 823 citovaného zákona náhradu platí poistiteľ poškodenému; poškodený však právo na plnenie proti poistiteľovi nemá, ak osobitné predpisy neustanovujú inak.

53. Podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

54. Podľa ustanovenia § 4 ods. 4 citovaného zákona poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

55. Podľa ustanovenia § 15 ods. 1 citovaného zákona náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

56. Podľa ustanovenia § 517 ods. 1, 2 OZ dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.
57. Týmto vykonávacím predpisom je nariadenie vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktoré v ustanovení § 10c uvádza, že ak záväzkový vzťah vznikol pred 1.2.2013 výška úrokov z omeškania sa riadi podľa predpisov účinných k 31.1.2013 aj za dobu omeškania po 31.1.2013.

58. V danom prípade k dopravnej nehode, ktorá zakladá nárok na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy žalobcov vznikol 4.10.2011 v čase kedy bola usmrtená manželka a matka žalobcov v 1. až v 3. rade, preto súd pri úrokoch z omeškania použil § 3 ods. 1 tohto nariadenia vlády účinného do 31.1.2013, podľa ktorého výška úrokov z omeškania je o 8 % bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

59. Vykonaným dokazovaním bolo nepochybne súdu preukázané, že dňa 4.10.2011 došlo k dopravnej nehode na štátnej ceste 11/546 v kilometri 39,735 v smere od obce Prakovce do mesta Gelnica kedy žalovaný v 1. rade viedol svoje motorové vozidlo značky Peugeot 407, evidenčné číslo vozidla F., pričom pri predchádzaní ľavotočivej zákruty prešiel s vozidlom do protismernej časti vozovky cez pozdĺžnu súvislú čiaru, kde čelne narazil do protiidúceho osobného motorového vozidla značky Škoda Felícia evidenčné číslo vozidla D., ktoré riadila L., ktorá utrpela také poškodenia zdravia a zranenia, ktorým podľahla. Za spôsobenie smrti L. v dôsledku uvedenej dopravnej nehode bol žalovaný v 1. rade právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi sp. zn. XXX/XXXX-XXX dňa XX.X.XXXX. Ďalšou nespornou skutočnosťou je, že v čase dopravnej nehody mal žalovaný v 1. rade uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel so žalovaným v 2. rade a to poisťovňou Generali Slovensko poisťovňa a. s. Bratislava. V dôsledku dopravnej nehody, pri ktorej zomrela L. manželka žalobcu v 1. rade a matka žalobcov v 2. a v 3. rade došlo k zásahu do životov žalobcov nezvratným spôsobom, došlo k drastickému zásahu do rodinného života tejto rodiny, k jej celkovému rozvratu a k doživotnému zásahu do emocionálnej sféry žalobcov v 1. až v 3. rade. V dôsledku smrti blízkej osoby pri dopravnej nehode došlo k nenávratnej deštrukcii interpersonálnych väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov v 1. až v 3.

rade a tým k zásahu do ich osobnostných práv a do práva na súkromie a rodinný život. Za vzniknutú ujmu na ich osobnosti zodpovedá žalovaný v 1. rade ako vodič, ktorý riadil motorové vozidlo podľa § 420 a táto jeho zodpovednosť vyplýva z ustanovení § 427 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka.

60. Primeraným zadosťučinením je v tomto prípade náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú súd priznal žalobcovi v 1. rade vo výške 20 000 Eur a žalobcom v 2. a v 3. rade v sume po 25 000 Eur. Pri výške tejto nemajetkovej ujmy prihliadol najmä na vek zomrelej L., ktorá zomrela vo veku 35 rokov nečakaným a neprirodzeným úmrtím, prihliadol na to, že žalobcovia v 2. a v 3. rade boli v čase dopravnej nehody maloleté deti, o ktoré sa osobne nebohá L. starala, zabezpečovala ich výchovu a výživu, pretože žalobca v 1. rade v čase dopravnej nehody pracoval na týždenné pracovné smeny v Českej republiky, v Olomouci ako technológ metalurg. Žalobkyňa v 3.. rade trpela a aj naďalej trpí ochorením celiakia, pričom vyžaduje bezlepkovú diétu, ktorú v súčasnosti zabezpečuje jej stará matka, teda matka žalobcu v 1. rade. Ďalej pri priznaní nemajetkovej ujmy žalobcom v 1., v 2. a v 3. rade prihliadol aj na ich vek, kedy žalobca v 1. rade ako manžel nebohej v čase dopravnej nehody mal 39 rokov, žalobca v 2. rade v čase dopravnej nehody mal 15 rokov, žalobkyňa v 3. rade mala v čase dopravnej nehody 13 rokov.

61. Pre žalobcu v 1. rade bola smrť jeho manželky nenahraditeľná, pretože už mu nikto nikdy nenahradí chvíle spoločne strávené s nebohou Beátou Šimkovou, prežívanie radostí z detí, ich úspechov a nenahradí žalobcom v 2. a v 3. rade nikto ich mamu, ktorá je nezastupiteľnou osobou v živote každého človeka od jeho narodenia až po jeho smrť.

62. Zodpovednosť žalovaného v 2. rade vyplýva z ustanovenia § 4 ods. 1, písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami.

63. Súd k obrane žalovaného v 2. rade ako poisťovne poznamenáva, že sú mu známe argumenty iných súdov o neexistencii pasívnej legitimácii poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy. Po rozsudku Súdneho dvora vo veci Haasová C-22/12 by nemali byť pochybnosti o tom, že ak vnútroštátne právo priznáva právo na náhradu nemajetkovej ujmy pri usmrtení osoby prevádzkou motorového vozidla tak, že štát musí zabezpečiť právnu úpravu o poistnom krytí takejto ujmy.

64. Usmrtenie osoby, ktorá je blízka je úplne jednoznačne zásahom do súkromného života blízkych osôb, postačí len predstava čo znamená pre maloleté deti správa, že ich otec alebo matka zomreli pri dopravnej nehode. Úplne bežné sú správy o súvisiacich psychických problémoch vrátane psychiatrických liečebných zákrokoch.

65. Nespornou otázkou medzi súdmi Slovenskej republiky zostala aj otázka, či si Slovenská republika svoju povinnosť transponovať vyššie citované smernice splnila. Ak je pravdou, že poisťovňa nemá zákonnú povinnosť kryť náhradu nemajetkovej ujmy, potom si Slovenská republika svoju transpozičnú povinnosť nesplnila a vystavila sa tak žalobám osôb, ktorým súdy uložili povinnosť nahradiť nemajetkovú ujmu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel.

66. Súd prvej inštancie dodáva, že pri aplikácii všetkých výkladových metód a nielen jednej izolovane je dôvodný záver, že slovenská právna úprava obsahuje povinnosť poisťovní z povinného zmluvného poistenia nahradiť aj nemajetkovú škodu na zdraví. Odlišné právne názory spôsobil odlišný výklad slov (ujma a vety zákona nahradí „škodu na zdraví a náklady spojené s pohrebom“). Z gramatického výkladu považuje súd za dôležité, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravuje škodu na zdraví vo všetkých jej zložkách - zákonodarca teda nesledoval (explicitne nevypočítal) poistné krytie len niektorej zložky na zdraví napríklad bolestné, stratu na zárobku, vecnú škodu a podobne. Zakotvením poistného krytia nielen niektorej zložky na zdraví je opodstatnený názor, že pod škodou na zdraví treba zaradiť všetky jej zložky tak v rovine majetkovej ako aj v nemajetkovej. Zákonodarca nevylúčil pri škode na zdraví napríklad nemajetkové bolestné, či sťaženie spoločenského uplatnenia a niet pochybností, že sú poistne kryté. Niet dôvodu na odlišný názor ani pri nemajetkovej škode na zdraví s následkom smrti, ktorá dopadla najmä na pozostalé blízke osoby. Zákonodarca v transpozičnej doložke výslovne spomína dotknuté smernice a sotva by sa dalo uveriť tomu, že by v rozpore s požiadavkou smerníc nezahrnul pod poistné krytie niektorú zložku škody (ujmy) a tým sa rozhodol hradiť škodu z dôvodu transpozičného deficitu fakticky namiesto poisťovní, ktoré inkasujú poistné.

67. Z rozsudku C-22/2012 vyplýva, že členské štáty sú povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu uplatniteľná podľa ich vnútroštátneho práva bola krytá poistením v súlade s ustanoveniami uvedených smerníc. Dôvodová správa k zákonu č. 381/2001 Z. z. o vylúčení niektorej zložky náhrady škody nič neuvádza. K § 4 cituje „rozsah poistenia zodpovednosti je v návrhu vymedzený s ohľadom na nároky vyplývajúce z tohto zákona, jednotlivé zložky náhrady škody a na územnú platnosť poistenia. Poistenie zodpovednosti sa u tuzemských motorových vozidiel bude vzťahovať na zodpovednosť za škodu spôsobenú na území Slovenskej republiky ako aj na území štátov, s ktorými kancelária uzavrela dohodu o vyrovnávaní nárokov na náhradu“.

68. Z hľadiska systematického výkladu síce môže byť výhrada, že náhrada citovej škody po zásahu do života a súkromia osoby je oproti náhrade škody v inej časti Občianskeho zákonníka (ochrana osobnosti prvá časť, zodpovednosť za škodu šiesta časť) no fakt je ten, že zákonodarca evidentne sústredil pri zásahu do súkromia nemajetkovú ujmu v spoločnej časti zákona a to bez ohľadu na okolnosti prípadov, za akých k nemajetkovej škode došlo. Išlo by o duplicitné ustanovenie, ak by sa aj v iných častiach zákona podľa rozmanitosti spoločenských vzťahov opakovalo právo na nemajetkovú škodu. Logiku by mohol mať len administratívny strop nemajetkovej škody upravený v časti o škode na zdraví, nie však nevyhnutne aj samotné právo.

69. Súd ďalej uvádza, že teleologický výklad podporuje zmysel a cieľ celého poistenia rizikových vzťahov spojených s prevádzkou motorových vozidiel. Niet najmenšieho dôvodu presúvať bremeno, ktoré majú znášať pri najrizikovejších spoločenských vzťahov poisťovne, na plecia často krát nesolventných osôb a tým vystavovať ekonomickému tlaku a právnej neistote poistené osoby a pri nevymožení aj dotknuté obete. Ide o spoločenské vzťahy, v rámci ktorých sa spomína nenahraditeľná ujma. Nemajetková škoda dosahuje čiastky, ktoré zodpovedné osoby nedokážu zaplatiť. Práve z dôvodu predídenia takýmto situáciám bolo zriadené povinné poistenie. K celkovému postupu pri aplikácii výkladových metód súd poukazuje na požiadavku striktného výkladu z hľadiska vylúčenia poistného krytia citovaný rozsudok C-22/12 článok 34 „keďže obmedzenie poistného krytia je možné iba vo výnimočných prípadoch, podľa názoru Komisie je potrebné prijať v tejto časti striktný výklad práva a nie je možné pripustiť ľubovoľné rozširovanie prípadov, v ktorých bude dochádzať k obmedzeniu rozsahu poistného krytia“.

70. V prerokúvanej veci žalobcovia uplatňujú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka. Žalovaná poisťovňa pritom tvrdí, že ide o odlišný nárok než nárok na náhradu škody, preto tento nárok nie je krytý uzavretým povinným zmluvným poistením.

71. Ustanovením § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z. z. sa do slovenského právneho poriadku implementovali ustanovenia smernice Rady 72/166/ EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, ako aj druhej smernice Rady 84/5/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (v súčasnosti kodifikované v spoločnej smernici č. 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a kontrole plnenia tejto povinnosti). Z tabuľky zhody predloženej na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky (II. volebné obdobie, parlamentná tlač 979) vyplýva, že ustanovením § 662 Obchodného zákonníka sa implementuje čl. 1 smernice č. 72/166/EHS a čl. 3 smernice č. 84/5/EHS.

72. Podľa čl. 1 druhého bodu smernice č. 2009/103/ES „poškodený“ znamená akúkoľvek osobu oprávnenú na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa čl. 3 citovanej smernice každý členský štát prijme všetky vhodné opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením. rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe opatrení uvedených v prvom pododseku... Poistenie... povinne pokrýva... ujmy na zdraví.

73. Výkladom citovaných ustanovení (resp. obsahovo totožných ustanovení smerníc 72/166/EHS a 84/5/EHS) sa zaoberal Súdny dvor Európskej únie už v spomínanom rozsudku z 24.10.2013 vo veci C-22/12, Katarína Hassová proti R. P., B. H., v ktorom rozhodol, že čl. 3 ods. 1 smernice 2009/103/ES sa má vykladať tak, že povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Súdny dvor EÚ

v tejto súvislosti vyslovil, že smernica ponecháva členským štátom právo určiť, aká škoda bude krytá a aké budú podmienky poistenia, no ich sloboda v tomto smere bola neskôr obmedzená (ods. 43 a 46). Medzi jazykovými verziami čl. 3 poslednej vety smernice 2009/103/EHS sú rozdiely, avšak s prihliadnutím na ich účel a štruktúru treba tento pojem interpretovať tak, že medzi škody, ktoré sa musia nahradiť, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (ods. 47 až 50). Súdny dvor EÚ navyše dodal, že na veci nič nemení ani zaradenie § 11 a 13 Občianskeho zákonníka do inej časti než úpravy náhrady škody. Ak totiž zodpovednosť poisteného vznikla z dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice (ods. 57 a 58).

74. Podľa názoru súdu uvedený rozsudok jednoznačným spôsobom rieši otázku zodpovednosti poisťovne a jej námietky celkom zjavne ignorujú jasné závery vyslovené Súdnym dvorom EÚ. Uvedeným rozsudkom je prekonaný aj skorší názor Najvyššieho súdu SR v konaní 4Cdo 168/2009, takže právnym názorom v ňom vysloveným sa nemožno ďalej riadiť.

75. Je pravdou, že smernice nemôžu ukladať povinnosti jednotlivcom, ale len členským štátom. No podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa musia vnútroštátne ustanovenia v konaní vo veci samej v čo najväčšej miere vykladať a uplatňovať v súlade so smernicami. Vnútroštátne súdy teda musia vnútroštátne právo v najväčšej možnej miere vykladať v zmysle znenia a účelu smernice, aby bol dosiahnutý výsledok, ku ktorému táto smernica smeruje (porov. Z posledného obdobia napr. rozsudok SD z 25.4.2013, C-81/12, Asociatia ACCEPT proti Consiliul National pentru Combaterea Discriminarii, ods. 71). Vyžaduje sa, aby vnútroštátne súdy urobili všetko, čo je v ich právomoci, berúc do úvahy celé vnútroštátne právo a uplatniac ich výkladové metódy, s cieľom zaručiť úplnú účinnosť predmetnej smernice a dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným smernicou (porov. Z posledného obdobia rozsudok SD z 24.1.2012, C-282/10, Maribel Dominquez proti Centre informatique du Centre Ouest Atlantique a Préfet de la région Centre, ods. 27).

76. Z citovaných zásad tak pre súdy Slovenskej republiky vyplýva povinnosť, aby pri výklade ustanovení zákona č. 381/2001 Z. z. v čo najväčšej možnej miere vzali do úvahy znenie a účel tých ustanovení smernice, na ktorých implementáciu bolo toto ustanovenie do nášho právneho poriadku zavedené, aby zaručili tejto smernici úplnú účinnosť. Podľa už uvedeného bolo toto ustanovenie zavedené do právneho poriadku na účel implementácie čl. 1 a čl. 3 smernice 2009/103/EHS. Preto je povinnosťou súdov prihliadať na znenie a účel tohto ustanovenia smernice pri výklade ustanovení uvedeného zákona.

77. Na základe toho tak treba uzavrieť, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. treba vyložiť tak, že poistenie zodpovednosti kryje (za splnenia ostatných podmienok v ods. 4) aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a pozostalí ako poškodení môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 citovaného zákona uplatniť priamo proti poisťovateľovi a to rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody.

78. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti preto súd dospel záveru, že žalobcovia v 1. až v 3. rade majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy aj voči žalovanému v 2. rade, keďže túto ujmu v zmysle § 4 ods. 2 a 4 zákona č. 381/2001 Z. z. kryje poistenie zodpovednosti za škodu.

79. Súd preto solidárne / spoločne a nerozdielne/ zaviazal nielen žalovaného v 1. rade, ale aj žalovaného v 2. rade na zaplatenie nemajetkovej ujmy žalobcovi v 1. rade v sume 20 000 Eur, žalobcovi v 2. rade sumu 25 000 Eur a žalobkyni v 3. rade sumu 25 000 Eur. Keďže žalobca v 1. rade žiadal priznať sumu 30 000 Eur, žalobcovia v 2. a v 3. rade po 40 000 Eur súd v prevyšujúcej časti výšky nemajetkovej ujmy ich žalobu zamietol. Súd priznal žalobcom v 1., v 2. a v 3. rade 8,75 % ročný úrok z omeškania, nie však ako žiadali odo dňa doručenia žaloby žalovaným v 1. a v 2. rade, ale až odo dňa 8.3.2013. Žaloba bola doručená žalovanému v 1. rade 6.3.2013, žalovanému v 2. rade 4.3.2013, plniť tak mali od neskoršieho dátumu doručenia žaloby dňa 7.3.2013, čo však neurobili, preto sú v omeškaní s plnením od 8.3.2013., preto súd priznal žalobcom v 1., v 2. a v 3. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo vyššie uvedených výškach od 8.3.2013 a v prevyšujúcej časti úroku z omeškania žalobu žalobcov zamietol.

80. O trovách konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 262 ods. 1, 2 CSP a § 255 ods. 1 CSP.

81. Podľa ustanovenia § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

82. Podľa ustanovenia § 262 ods. 2 citovaného zákona o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

83. Podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

84. V danom prípade súd priznal žalobcom v 1., v 2. a v 3. rade právo na náhradu trov konania voči žalovaným v 1. a v 2. rade vo výške 100 %. Súd prihliadol na to, že výsledok konania prejavujúci sa tým, že poškodení žalobcovia dosiahnu satisfakciu uložením povinností žalovaným v 1. a 2. rade nahradiť im nemateriálnu ujmu, možno hodnotiť v zmysle zásad úspechu vo veci obdobne ako plný úspech aj keď žalobcom vo výroku nebola priznaná nimi požadovaná výška plnenia (rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 2.3.2011 sp.zn. 30Cdo 5210/2009).

85. O povinnosti žalovaných v 1. a v 2. rade zaplatiť súdny poplatok na účet Okresného súdu Košice I súd rozhodol podľa ustanovenia § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zbierky o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov a podľa položky 7b sadzobníka súdnych poplatkov ich zaviazal zaplatiť sumu 3 366 Eur.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré možno podať do 15 dní odo dňa doručenia na Okresný súd Košice I.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§127 ods. 1 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) [§ 363 CSP].

Podľa ustanovenia § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.